

Spørsmål til Skole-Norge våren 2022

Nyankomne elever til Norge, læreplassituasjonen og kompetansebehov knyttet til psykisk helse er noen av temaene i vårens spørreundersøkelse.

RAPPORT | SIST ENDRET: 30.06.2022

Tittel:

Spørsmål til Skole-Norge. Analyser og resultater fra Utdanningsdirektoratets spørreundersøkelse til skoler og skoleeiere våren 2022

Rapporten:

Last ned rapporten hos NIFU (PDF)

Forfatter:

Ann Cecilie Bergene, Karl Solbue Vika, Brit Lynnebakke, Inge Ramberg og Sabine Wollscheid

Utgiver:

NIFU

År:

2022

Hva svarer Skole-Norge?

«Spørsmål til Skole-Norge» blir gjennomført to ganger årlig. Noen temaer gjentas og noen varierer. Spørsmålene går til et utvalg av landets skoler og skoleeiere.

[Se oversikt over alle undersøkelsene](#)

Hovedfunn

- Språklig tilrettelegging i ordinær klasse er det vanligste opplæringstilbudet til nyankomne elever.
- Flere fylkeskommuner svarer at de klarer å skaffe læreplass til søkere med opplæringsrett i 2022 sammenlignet med i 2020.

- 85 prosent av kommunene oppgir at skolene ikke har tilstrekkelig kompetanse for å arbeide med psykisk helse.

Nyankomne elever til Norge

Nyankomne elever utgjør en svært sammensatt gruppe. Invasjonen av Ukraina, med den påfølgende økningen i antall flyktninger, hadde i liten grad påvirket norsk skole på tidspunktet for datainnsamling.

53 prosent av skolene har tilgang på lærere med kompetanse til å kartlegge nyankomne elevers ferdigheter og opplæringsbehov. Kun 27 prosent har tilgang på et tilstrekkelig antall lærere med betydelig erfaring i å gi særskilt norskopplæring.

Språklig tilrettelegging i ordinær klasse er det vanligste tilbudet til nyankomne elever. I videregående er utvidet opplæringstid et nesten like vanlig tilbud.

Over halvparten av skoleledere og skoleeiere synes at retten til særskilt språkopplæring er enkel å forstå (Opplæringslova § 2-8). En noe mindre andel er enige i at retten er enkel å anvende.

Tilgang på lære plass

Tre av de seks fylkeskommunene som deltok i spørringen svarte at påstanden «Vi antar at de fleste kvalifiserte søkere vil få lære plass» passer svært godt, mens den andre halvparten svarer at utsagnet passer ganske godt.

Alle de seks fylkeskommunene som deltok svarte at påstanden «Vi klarer å skaffe lære plass til søkere med opplæringsrett» passer ganske godt. Dette var en økning fra våren 2020.

Ingen av fylkeskommunene kjenner seg igjen i beskrivelsen at de er svært bekymret for situasjonen til elever som søker lære plass. Det kan imidlertid se ut til at det er enkelte utfordringer med å skaffe lære plasser høsten 2022 innen helse- og oppvekstfagene og elektrikerfaget.

Kompetansebehov knyttet til psykisk helse

De fleste skoleledere og skoleeiere svarer at skolens rolle i arbeidet med elevenes psykiske helse er klar og tydelig. Det er dobbelt så mange kommuner i Sør- og Vest-Norge som oppgir at skolens rolle er klar og tydelig, enn det er i Øst-Norge og Midt- og Nord-Norge.

85 prosent av kommunene oppgir at skolene ikke har tilstrekkelig kompetanse for å arbeide med psykisk helse. 69 prosent av grunnskoleledere og 56 prosent av skoleledere i videregående oppgir det samme.

Nærmere 80 prosent av kommunene uttrykker at de har behov for kompetanse på hvordan de kan styrke

lærings- og skolemiljøet, forebygge og håndtere psykisk uhelse og best mulig bidra til et godt tverrsektorielt samarbeid.

I grunnskolen savner både skoleledere (59 prosent) og skoleeiere (70 prosent) lett tilgjengelige ressurser om forebygging av psykisk uhelse i skolehverdagen.

Om rapporten

NIFU gjennomfører to årlige spøringer i skolesektoren på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet. Spørsmålene stilles til skoleledere i både grunnskolen og videregående skole, og skoleeiere i både kommunene og fylkeskommunene. Spørringene gir nødvendig informasjon som brukes i direktoratets oppfølging av viktige satsingsområder.

Høstens spørring ble gjennomført i perioden 7. mars–8. april 2022.

Temaene i undersøkelsen

1. Felles nasjonalt tilsyn 2018–2021
2. Digitalisering
3. Nyankomne elever til Norge
4. Svømmeopplæring
5. Kompetansebehov knyttet til psykisk helse i skolen
6. Læreplassituasjonen
7. Negativ sosial kontroll og æresrelatert vold
8. Kompetanseutvikling innenfor læringsmiljøfeltet
9. Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis
10. Kompetansebehov hos skoleledere
11. Mat og måltider

Svarprosenten var som følger:

- Kommuner: 66,4 prosent
- Grunnskoler: 45,1 prosent
- Videregående skoler: 59,7 prosent
- Fylkeskommuner: 6 av 11

Svarprosenten blant skoleledere i videregående, kommuner og fylkeskommuner som skoleeiere er innfor det som har vært normalt de seneste årene. Blant skoleledere i grunnskolen har svarprosenten derimot vært lavere enn normalt de to siste årene. Representativiteten regnes som tilstrekkelig god, men

resultatene bør tolkes med en viss varsomhet.